

Dossier Nederland Coronaland: juni 2020

Door [J.M.C.M. Smarius](#) - 5 december 2020
Geplaatst in [Coronavirus](#)

Juni begon met optimistische testvooruitzichten en heibel over de Black Lives Matter demonstratie op de Dam. Nooit is bewezen dat iemand er werd besmet. Anderhalvemetermaatregel buiten flauwekul?

1 juni 2020: Iedereen kan zich nu laten testen op het coronavirus, zo maak je een afspraak.

Iedereen die klachten heeft die lijken op symptomen van het coronavirus kan zich vanaf 1 juni om 8.00 uur laten testen. Het ministerie van Volksgezondheid heeft het telefoonnummer 0800-1202 opengesteld waarop je kunt bellen om een afspraak te maken. De testafsprakenlijn 0800-1202 is zeven dagen per week tussen 08.00 uur 's ochtends en 20.00 uur 's avonds bereikbaar. Wie in aanmerking komt voor een test, kan 'in principe' de volgende dag terecht bij één van de tachtig testlocaties. Als het nodig is, kan een testteam ook thuis langskomen. Binnen 48 uur volgt dan de uitslag. Wil je je laten testen op het coronavirus? Iedereen die hoest, snottert, koorts heeft of minder ruikt of proeft komt vanaf 1 juni in aanmerking. Ook als die klachten mild zijn. Je hoeft niet meer eerst langs de huisarts. Het kabinet wil de drempel zo laag mogelijk maken, zodat mensen die besmet zijn met het virus sneller worden opgespoord. Op die manier zal het stilleggen van de samenleving niet meer nodig zijn. Alleen wanneer je de klachten hebt, wordt een test afgenomen. Zonder klachten heeft het volgens het ministerie geen zin om een test af te nemen. Er worden telefonisch kort een aantal vragen gesteld

Dossier Nederland Coronaland: juni 2020

over de aard van de klachten. Dan krijg je tijd en plaats waarop de test wordt afgenomen. Zowel bij negatieve als positieve uitslag wordt er binnen 48 uur gebeld over het testresultaat. Wie het virus onder de leden blijkt te hebben, moet twee weken thuisblijven.

1 juni 2020 's avonds: [Kritiek op niet ingrijpen van burgemeester bij betoging in Amsterdam.](#)

Het recht van demonstratie weegt soms zwaarder dan de in noodverordeningen vastgelegde regel dat mensen in deze coronatijd minimaal anderhalve meter afstand moeten houden. Met deze afweging bij de anti-racismebetoging op de Dam haalde de Amsterdamse burgemeester Femke Halsema zich maandag de woede op de hals van vele burgers en politici. Vooral rechtse partijen hadden kritiek op haar besluit om de demonstratie niet te ontbinden en eventueel door de politie te laten afbreken. Net als in veel andere Europese hoofdsteden werd maandagavond in Amsterdam gedemonstreerd tegen het politiegeweld in de Verenigde Staten tegen zwarten. De bijeenkomst op de Dam trok veel meer mensen dan verwacht. De organisatoren hadden rekening gehouden met een opkomst van tussen de 300 en 500 mensen. Dat werden er 5.000 en deze stonden bijeengedromd tussen het paleis op de Dam en het nationaal monument, hoewel via kruisen op de straat was getracht de betogers tot het houden van afstand te bewegen. Halsema zag al snel in dat het niet zou lukken te voldoen aan de afstandsregels. Voordat ze de demonstratie bezocht, zei Halsema al dat 1,5 meter afstand onmogelijk zou zijn. 'Maar de demonstratievrijheid is een heel groot goed. De Veiligheidsdriehoek ziet geen grond de demonstratie te ontbinden. Het doel is ook te belangrijk. En uiteindelijk zijn de mensen zelf verantwoordelijk'.

Later zei Halsema dat ze 'overdonderd' was door de omvang van de demonstratie. 'We hadden ze met harde hand moeten verwijderen van een plein. Ik vond dat niet verantwoord, want dit had tot relletjes en gedoe geleid. We staan als autoriteiten voor een duivels dilemma. Mensen staan vreedzaam te demonstreren, hadden mondkapjes om. Als ik het had kunnen voorzien, dan hadden we ze graag weggeleid.' Minister Grapperhaus van Justitie en Veiligheid noemde de beelden van de demonstratie pijnlijk om te zien. 'In deze tijd waarin we er als samenleving alles aan doen om het coronavirus onder controle te houden, gaat dit echt buiten de perken.' Hij stelde dat het toestaan van een demonstratie de verantwoordelijkheid is van de lokale driehoek van burgemeester, politie en het openbaar ministerie. Marianne Poot, fractieleider van de VVD in Amsterdam: 'Het land zit midden in een volksgezondheids crisis met als regel dat je 1,5 meter afstand houdt. Als dat niet kan, dan verwacht ik dat opgeroepen wordt om de demonstratie af te breken. Annabel Nanninga, fractievoorzitter van Forum voor Democratie Amsterdam: demonstreren is een grondrecht. 'Maar het kan niet zo zijn dat de burgemeester het Vondelpark afsluit bij drukte, boetes laat uitdelen en dat een evenement als dit alle coronaregels met voeten treedt.'

2 juni 2020: [Burgemeester Halsema 'overdonderd' door](#)

Dossier Nederland Coronaland: juni 2020

coronademonstratie.

Femke Halsema verwachtte 250 tot 300 mensen, maar toen stonden er gisteren ineens duizenden demonstranten op de Dam. Dat was dan ook de reden dat er, ondanks de coronamaatregelen, niet werd ingegrepen: "De politie was er niet op voorbereid. Ik was er al sinds gisterochtend onrustig over". De mensenmassa's in Berlijn en Londen, de rellen in de Verenigde Staten. Er waren volgens Halsema best signalen dat het ook op de Dam druk kon worden. Ze hield dan ook van uur tot uur contact met de politie. Maar op basis van reacties op sociale media als Facebook en Twitter "was er geen enkele verwachting", dat de demonstratie tot deze proporties zou aanzwellen. Toen het druk werd, was de politie daar dus ook niet op voorbereid. "We hadden ze met harde hand van het plein moeten verwijderen. Ik vond dat niet verantwoord, want dit had tot relletjes en gedoe geleid. Het is ook voor mensen hun eigen verantwoordelijkheid. Ben ik er gelukkig mee? Nee. We staan als autoriteiten voor een duivels dilemma. Mensen staan vreedzaam te demonstreren en hadden mondkapjes om. Als ik het had kunnen voorzien, dan hadden we ze graag weggeleid."

"2 juni 2020: Aboutaleb weigert racismeprotest als groep groter wordt dan 80 demonstranten.

Burgemeester Aboutaleb van Rotterdam zegt dat een demonstratie tegen racisme op het Schouwburgplein in Rotterdam morgen niet door kan gaan als er meer dan tachtig mensen komen. "Daar is het plein niet geschikt voor. Anderhalve meter afstand houden is dan niet mogelijk." Aboutaleb reageerde daarmee op de demonstratie in Amsterdam waar gisteren 5.000 mensen op afkwamen. Volgens hem worden in Rotterdam 150 demonstranten verwacht. "En dat zijn er al teveel. Meer dan tachtig is dus gewoon niet mogelijk. Dat ga ik de organisatie vooraf ook al laten weten."

Volgens Aboutaleb wordt een deel van het plein gebruikt door de horeca en zijn er meer obstakels op het plein. Hij vraagt zich af of demonstranten niet wat creatiever kunnen zijn. Zoals het vormen van een lint langs de waterkant. "Langs de Boompjes bijvoorbeeld. Zo kan je ook een statement maken en tóch anderhalve meter afstand houden."

3 juni 2020 's avonds: Politie wist van verwachte drukte tijdens Damdemonstratie.

Amsterdamse agenten hadden een paar uur voor de betoging in de gaten dat het anti-racismeprotest op de Dam maandag druk zou worden. Die informatie is ook doorgegeven aan de leiding, maar daar is weinig mee gedaan. Ook blijkt, dat agenten hebben voorgesteld mensen te vragen om de Dam te verlaten. De politieleiding en burgemeester Halsema hebben uiteindelijk anders besloten, omdat ze bang waren dat het anders uit de hand zou lopen. Halsema schrijft in een brief aan de Amsterdamse raad dat de autoriteiten niet beschikten over de juiste informatie bij het protest van maandag. Als ze had geweten dat er meer mensen dan verwacht op de demonstratie zouden afkomen, "had de driehoek vanzelfsprekend en zoals gebruikelijk maatregelen getroffen", zo staat in de brief.

Dossier Nederland Coronaland: juni 2020

4 juni 2020: Amsterdam staat geen demonstraties meer toe op Dam tijdens coronapandemie.

De gemeente Amsterdam staat geen demonstraties meer toe op de Dam in de coronapandemie. Dat besluit is genomen na overleg met de driehoek. "De driehoek beschouwt demonstraties op de Dam voor dit moment als onwenselijk", aldus Halsema. "Die beslissing is niet lichtzinnig genomen." Het risico is groot, dat een groep betogers op de Dam snel groeit door mensen die spontaan aansluiten of door toevallig passerende bezoekers. De politie is "recentelijk niet voldoende in staat gebleken" om het verwachte aantal demonstranten op het plein in te schatten.

4 juni 2020: Halsema en Grapperhaus ruzieden via de app over demonstratie Dam.

Minister Grapperhaus (Justitie en Veiligheid) en de Amsterdamse burgemeester Femke Halsema hebben op de avond van de demonstratie op de Dam hoogoplopende ruzie gehad via WhatsApp.

Halsema informeerde de minister namelijk om 17.02 uur dat de demonstratie op de Dam 'veel meer mensen trekt dan door de organisatie geraamd'. Ze zei daarbij: 'Maar gaan de demonstratie niet op die grond ontbinden. Daarvoor zijn de emoties te groot en wij willen dat het vriendelijk verloopt en politie niet (behalve als het uit de hand loopt) tegenover demonstranten komt te staan. Mensen zijn ook zelf verantwoordelijk. Dat je het weet. Femke'. Grapperhaus zei daarop: 'Geheel met je eens'.

Halsema legde dit uit als steun voor haar keuze om de demonstratie niet te laten opbreken. Zeker omdat De Telegraaf op dat moment kritiek uitte over de drukte op de website van de krant. Halsema appte daarom om 19.08 uur: 'Telegraaf gaat helemaal los. Ik wil naar buiten brengen dat dit een driehoeksbeslissing is geweest met ruggespraak met jou. Femke'. Dat ging de minister echter te ver: 'Er is geen ruggespraak geweest over de besluitvorming rondom deze demo, dat is ook geheel jullie afweging als driehoek. Maar zoals ik eerder zei, dat jullie nu besloten hebben om niet in deze demo te gaan handhaven op 1,5 meter begrijp ik gezien mogelijke escalatie. Ik blijf wel zorg hebben over mogelijke onrust of plundering'. Toch lijkt Halsema weer steun achteraf te vragen als ze appt: 'Er is alleen ruggespraak geweest over het niet kunnen handhaven van de 1,5'. De minister daarop: 'Mooi! Komt goed'. Om 19.26 uur lijkt de minister zich te bedenken dat Halsema de appjes heeft opgevat als steun voor haar besluit niet in te grijpen. Hij appt: 'Die 1,5 meter niet handhaven is jullie beslissing, maar zoals ik al zei: die begrijp ik wel'. Halsema appt daarop: 'Wat is dit nou?'

5 juni 2020: Corona-uitbraak na Suikerfeest in Duitsland: massatest onder flatbewoners.

Zo'n 700 bewoners van een flat in het Duitse Göttingen (Nedersaksen) worden vanaf vandaag getest op besmetting met het coronavirus. Vanwege een Covid-19-uitbraak na de viering van het einde van de

Dossier Nederland Coronaland: juni 2020

ramadan door enkele families die in het gebouw wonen. Er zijn al ruim 100 besmettingsgevallen vastgesteld en ruim 200 contactpersonen zitten in quarantaine. Sommige flatbewoners weigerden zich te laten testen op het virus maar de lokale autoriteiten stonden erop dat iedereen zich vandaag, morgen of overmorgen moet laten testen op Covid-19. Om verdere verspreiding van het virus tegen te gaan, is het openbare leven flink ingeperkt. Zo zijn alle scholen in de stad gesloten en ook enkele scholen en crèches in het arrondissement, en mag er twee weken niet getraind of gespeeld worden bij sportverenigingen. Dit omdat veel contactpersonen daar actief zijn, aldus het stadsbestuur.

6 juni 2020: [Syp Wynia: Het beschermen van de kwetsbaren is ronduit mislukt.](#)

Geen mondkapjes, geen testen, geen controle. De top van de Coronacrisis ligt al weer twee maanden achter ons. Hoe deed Nederland het eigenlijk, in vergelijking met andere landen? Niet goed, niet slecht, maar gemiddeld, zegt viroloog Ab Osterhaus. Daar valt wel wat op af te dingen.

Het is 6 juni. Een goed moment voor een eerste evaluatie. En dan komt het beleid van RutteDrie er niet ongeschonden van af. De overheid en de instellingen waar het kabinet op leunt (het RIVM, de GGD's) zagen de ernst van de situatie pas laat onder ogen. Er was een tekort aan alles, dat deels werd afgedekt door het nut (van bepaalde beschermingsmiddelen, van testen) in twijfel te trekken.

Er werd nauwelijks getest. En groepsimmunitet, waarnaar gestreefd werd, bleek ver uit het zicht.

Aanvankelijk konden Nederlandse huisartsen de gegevens van hun (waarschijnlijke) Corona-patiënten niet eens laten registreren. Veel betrouwbaarder zijn de vergelijkende statistieken van de oversterfte. In Nederland overleden dit jaar tot dusver 9.000 mensen meer dan normaal. Ongeveer een derde van de Corona-doden is aan de registratie van het RIVM ontsnapt.

7 juni 2020: [Wanneer testen? Je hebt klachten, maakt het uit wannéér je je laat testen op corona?](#)

Testen gebeurt in Nederland in principe niet als je geen klachten hebt. Daar is een reden voor, want tests die we allemaal kunnen laten doen, zijn het betrouwbaarst als je klachten hebt, zegt het RIVM. Als je je te vroeg laat testen, dan is de kans groot dat het testresultaat onterecht negatief is. Dat je op basis van de testuitslag denkt dat je geen corona hebt, terwijl je het wel hebt. De beste kans op een juiste uitslag heb je op de derde dag waarop je klachten hebt. Maar ook op andere dagen waarop je symptomen hebt, is de test heel betrouwbaar. Wel kun je een verkeerde uitslag krijgen omdat de test bijvoorbeeld niet goed is afgenomen, het transport van het wattenstaafje naar het laboratorium (waar de test moet worden geanalyseerd) te lang duurde of de temperatuur tijdens transport niet goed was. Daarom is altijd het advies: is er een sterke verdenking dat je besmet bent met het coronavirus en is de test negatief, laat je dan een paar dagen later (in overleg met je arts of iemand van de GGD via 0800-1202) nog een keer testen. Vanaf de vierde dag dat je symptomen hebt, wordt de kans op een

Dossier Nederland Coronaland: juni 2020

juiste test weer wat kleiner, omdat je lichaam dan dikwijls al effectief het virus aan het afbreken is. Andersom: dat onterecht uit de test blijkt dat je corona hebt, komt overigens nauwelijks voor.

8 juni 2020: [Winkelpersoneel: klanten negeren massaal coronaregels.](#)

Klanten in winkels houden zich niet langer aan de 1,5 meter afstand en negeren ook steeds vaker de andere coronamaatregelen. Dat blijkt uit een enquête die vakbond FNV onder winkelpersoneel heeft gehouden. Van de 800 winkelmedewerkers die de vragenlijst hebben ingevuld, zegt ruim 90% dat klanten te dichtbij komen, niet langer een winkelmandje of -wagen meenemen. Aan de hoeveelheid mandjes en wagens die in gebruik zijn, kan de winkel aflezen of het maximaal toegestane aantal klanten is bereikt. Mensen nemen weer hun kinderen mee naar de winkel, die onbegeleid rondrennen en alles aanraken. Personeel dat klanten hierop aanspreekt, riskeert een agressieve reactie.

Een derde van het winkelpersoneel vindt dat de werkgever te weinig doet om de werkplek veilig te houden. De FNV adviseert winkeleigenaren beveiligers in te schakelen om op de maatregelen toe te zien en meer personeel in te zetten om de extra taken rond desinfectiemaatregelen beter te verdelen.

8 juni 2020: [Noors onderzoek toont menselijk ingrijpen in coronavirus aan.](#)

Het nieuwe coronavirus SARS-CoV-2 lijkt geen natuurlijke oorsprong te hebben. Dat zegt de Noorse wetenschapper Birger Sørensen in NRK, naar aanleiding van de resultaten van recent onderzoek. De beweringen van de co-auteur van de Brits-Noorse studie zijn gepubliceerd in de Quarterly Review of Biophysics. Ze worden ondersteund door het voormalige hoofd van de Britse MI6. De studie laat zien dat het spike-eiwit van het coronavirus delen bevat die kunstmatig lijken te zijn ingebracht. Het is een peer-reviewed onderzoek en het vaccin dat uit het onderzoek voortkomt wordt al op mensen getest.

De onderzoeksresultaten wijzen er op dat het gebrek aan mutatie sinds de ontdekking suggereert dat het virus al volledig was aangepast aan de mens. Volgens Sørensen heeft het virus eigenschappen die sterk verschillen van SARS en die nooit in de natuur zijn aangetroffen. Hij zegt verder dat zowel China als de Verenigde Staten deelnemen aan 'gain-of-function' onderzoeken.

Onderzoeken waarin de overdraagbaarheid van potentiële pandemische ziektekiemen kan worden verbeterd om ze beter te begrijpen. Er gaan maanden geruchten dat het virus is gemaakt in het geavanceerde virologielab in Wuhan. Leidinggevenden van het lab vertelden op de Chinese staatstelevisie dat de beweringen "totale verzinsels" waren en dat het laboratorium nooit onderzoek had gedaan naar virussen die vergelijkbaar waren met SARS-CoV-2. Volgens Sørensen waren het Chinese wetenschappers die voor het eerst de sequenties uitbrachten waarvan de Brits-Noorse studie later beweerde dat ze niet van natuurlijke oorsprong zijn. Volgens hem heeft China sindsdien dergelijke onderzoeken beëindigd.

Dossier Nederland Coronaland: juni 2020

De pandemie is mogelijk in een laboratorium begonnen. Dat zou niet opzettelijk zijn gebeurd.

9 juni 2020: Maurice de Hond: De Hemelvaart van de 1,5 meter maatschappij.

Ben je een echte wetenschapper (daar beroepen Van Dissel en leden van het OMT zich steeds op), dan is de volgende reactie de enige juiste na het massa-experiment van Hemelvaarstdag 2020:

“De onderzoeken van de afgelopen twee maanden wezen er al op. Maar nu we de resultaten zien van Hemelvaarstdag, concluderen we nu dat de kans wel erg klein is dat je buiten besmet wordt. Omdat het aanhouden van de 1,5 meter buiten deze zomer niet meer nodig is om de verspreiding van het virus te voorkomen en het bezoek aan parken, bossen en stranden heel goed is voor de gezondheid van de mensen, laten we deze eis van 1,5 meter afstand buiten, vervallen.”

Maar de kans dat dit gaat gebeuren acht ik klein.

9 juni 2020 's avonds: Spoedwet corona afgekraakt: 'Ik sta zeker niet te springen'.

De nieuwe spoedwet die coronamaatregelen moet dekken is al afgekraakt voordat hij is ingediend. Gemeenten, wetenschappers en Kamerleden zijn beducht voor langdurige inperking van vrijheden.

10 juni 2020: 'Voorbereiding op testen door GGD's liep een maand vertraging op'.

Omdat GGD's niet wisten wat er van hen werd verwacht, hebben het uitgebreide testen en de bron- en contactonderzoeken, bedoeld om nieuwe uitbraken van corona tegen te gaan, bijna een maand vertraging opgelopen. De GGD's waren door jarenlange bezuinigingen en te weinig personeel niet toegerust op het uitgebreide testprogramma waarmee Nederland vorige week is begonnen. GGD's bleven lang wachten op instructies toen het kabinet nog inzette op een app die het werk van de GGD's zou moeten verlichten. Op het moment dat die strategie werd omgegooid waren de GGD's onvoorbereid en raakte hun landelijke telefoonlijn overbelast, liepen computersystemen voor het maken van afspraken vast en moesten patiënten te lang wachten op hun uitslag.

11 juni 2020: Twee kappers met corona zagen 140 klanten. Niemand raakte besmet.

Twee kappers uit de Amerikaanse staat Missouri hadden half mei het coronavirus onder de leden. Ze hadden al klachten, terwijl ze nog 140 klanten hielpen. Niemand raakte besmet. De kappers en de klanten droegen allemaal mondkapjes. Waar mogelijk werd afstand gehouden. Van de 140 klanten en

Dossier Nederland Coronaland: juni 2020

7 collega's werden er 46 getest. De anderen moesten twee weken in quarantaine. Er wordt geen enkele infectie gelinkt aan de kapsalon. Lange tijd werd gesteld dat mondkapjes tot schijnzekerheid leiden. Daar komt de WHO nu op terug. Het advies is mondkapjes te dragen in de openbare ruimte.

11 juni 2020: [Hoe het coronavirus ons als opborrelend water overspoelde.](#)

Het voelde alsof het coronavirus als een tsunami vanuit China over ons heen walste. Toch werkt het virus niet als een grote golf die ons overspoelt, zegt arts-microbioloog Alex Friedrich van het UMCG. Hij gebruikt liever het beeld van riviertjes onder de grond, waaruit het virus kan opborrelen. Het virus is een lekkage, geen tsunami. "Er ontstaan om ons heen plotseling overal gaatjes, door mensen die de ziekte meebrengen vanuit een andere regio. Als we de gaatjes meteen dicht krijgen en dit continu blijven doen bij alle gaatjes die ontstaan, dan stijgt het water onder onze voeten niet, of niet zo snel."

12 juni 2020: ['Anderhalve meter afstand houden steeds moeilijker'](#).

Mensen vinden het steeds lastiger om 1,5 meter afstand van anderen te houden. Op het werk, in de supermarkt en tijdens een bezoek aan huis komen mensen vaker dicht bij elkaar dan die 1,5 meter. Dat concluderen het RIVM en de GGD na een gezamenlijke enquête. Uit die peiling komt ook naar voren dat mensen minder bang en minder somber zijn dan toen het coronavirus net was opgedoken. "In de helft van de gevallen dat ze hun handen grondig zouden moeten wassen, gebeurt dit ook". Vrijwel iedereen (95%) is bereid 2 weken binnen te blijven als ze corona zouden blijken te hebben. Ruim vier op de vijf mensen zijn daartoe bereid als een huisgenoot de ziekte heeft. Op de vraag of ze in thuisisolatie gaan na ontmoeting met een coronapatiënt van buiten het huishouden, zegt 43% ja.

12 juni 2020: [231 Nederlandse zwangeren kregen corona, geen enkele baby bleek besmet.](#)

Sinds het begin van de corona-uitbraak in Nederland is het virus vastgesteld bij zeker 231 zwangere vrouwen. Eén vrouw is vlak na de bevalling overleden aan het virus. Geen enkele baby had het virus.

13 juni 2020: ['Nederland moet kiezen voor indammen coronavirus'](#).

Nederland zou moeten kiezen voor het indammen van het coronavirus in plaats van vast te houden aan een strategie van het opbouwen van groepsimmunitet, melden KPMG en de Vrije Universiteit op basis van een onderzoek. Het huidige testen en bron- en contactonderzoek zou moeten worden aangescherpt. Een indamstrategie levert in de jaren tot 2022 een bedrag op van 123 miljard euro voor de Nederlandse economie, claimen de onderzoekers. Zij stellen verder dat zo'n aanpak mogelijk zo'n 50.000 dodelijke slachtoffers voorkomt. KPMG Health vindt dat testuitslagen sneller beschikbaar moeten komen. Er zou moeten worden ingezet op het opsporen van minimaal 80% van de contacten

Dossier Nederland Coronaland: juni 2020

van een besmet persoon. Mensen, die op Schiphol aankomen, moeten verplicht worden getest.

15 juni 2020: [Viroloog: corona waarde mogelijk al in 1890 rond in Europa.](#)

Maakte de wereld 130 jaar geleden al eens een wereldwijde pandemie door een coronavirus mee, met één tot anderhalf miljoen doden? Volgens de Belgische viroloog Marc Van Ranst is dat heel goed mogelijk. „Patiënten klaagden toen ook over geur- en smaakverlies en extreme vermoeidheid.”

Duitse mazelen, catarrale koorts, reuma met koorts. Een naam heeft de ziekte die door het continent trok eind 1889 en in 1890 nooit gehad. Doktoren noteerden gewoon 'influenza' als doodsoorzaak. Een simpel griepvirus dus. Veel medici en de bange bevolking spraken over de Russische griep, omdat de eerste geruchten over de ziekte die niemand spaarde uit het oosten kwamen. De ziekte begon waarschijnlijk in Rusland en trok daarna door heel Europa.

Europeanen dachten toen dat ze met hun moderne hygiënische standaarden wel konden voorkomen dat het griepje zich verspreidde.

„Een ziekte waaraan niemand sterft”, schreef een inspecteur van de Brusselse gezondheidsdienst. Niks was minder waar. Het virus leidde tot een dodelijke pandemie. Met uiteindelijk taferelen die we kennen: scholen en universiteiten gingen op slot, ziekenhuizen lagen vol en bedrijven moesten de deuren sluiten. In totaal vielen in enkele maanden tijd minstens een tot anderhalf miljoen doden.

Marc Van Ranst bestudeerde 15 jaar geleden het OC43-virus, dat nog altijd goed is voor een dikke 10% van alle verkoudheden, vooral de zwaardere luchtweginfecties. „Onze analyses brachten de oorsprong van het OC43-virus terug tot rond het jaar 1890. Toen sprong het rundercoronavirus over naar de mens. Het is dus heel verleidelijk om te stellen dat wat we nu meemaken ook al in 1890 voorviel. Bewijs heb ik niet, dan moet je longmateriaal van een patiënt uit die tijd onderzoeken.”

16 juni 2020: [GGD: Corona bleef weg na massademonstraties.](#)

De grote demonstraties in Amsterdam en Rotterdam hebben volgens de lokale GGD's niet geleid tot flinke verspreiding van het coronavirus. De antiracisme-betogingen op de Dam in Amsterdam en rond de Erasmusbrug in Rotterdam leidden tot ergernis en zorgen: zulke massale bijeenkomsten zijn potentiële virushaarden, waarschuwden experts. Twee weken later, aan het eind van de uiterlijke incubatietijd, zijn er echter geen aanwijzingen dat het coronavirus daar flink is verspreid.

16 juni 2020: [Goedkoop medicijn helpt bij zware corona, Oxford spreekt van enorme doorbraak.](#)

Wetenschappers in het Verenigd Koninkrijk hebben een grote stap gezet in de zoektocht naar een

Dossier Nederland Coronaland: juni 2020

geneesmiddel tegen Covid-19. Zwaar zieke patiënten die dexamethason kregen toegediend, zagen de kans op sterfte dalen met een derde. „Dit is een grote doorbraak”, zegt de hoofdonderzoeker dr. Peter Horby van Oxford University. Dexamethason is een goedkoop en gemakkelijk verkrijgbaar medicijn op basis van steroïden dat volgens de wetenschappers het leven kan redden van zwaar door corona getroffen patiënten. „Dit is voorlopig het enige medicijn waarvan bewezen is dat het de kans op overlijden terugdringt. Het verkleint de sterfkans zelfs aanzienlijk.” Dexamethason is een van de bestaande medicijnen die men wereldwijd test, net als het veelbesproken hydroxychloroquine.

17 juni 2020: [Militair toezicht Nieuw-Zeelandse quarantaine na 'onvergeeflijke fout'](#).

2 Nieuw-Zeelandse vrouwen, overgevlogen uit het Verenigd Koninkrijk, kregen toestemming om hun hotel te verlaten. Dat was ten onrechte. Beiden bleken besmet, de eerste besmettingsgevallen in Nieuw-Zeeland in 24 dagen. Premier Ardern noemt de toestemming om uit quarantaine te gaan “een onvergeeflijke fout”, wil grenscontroles verder aanscherpen. Uitzonderingen om humanitaire redenen op quarantainemaatregelen zijn voorlopig van de baan. Luchtmacht-bevelhebber Digby Webb, de een na hoogste militair van het land, is benoemd om de quarantainemaatregelen te monitoren.

18 juni 2020: [Een persoon die bij demo op Dam was, besmet met coronavirus.](#)

Een persoon die de demonstratie op de Dam in Amsterdam op 1 juni heeft bijgewoond, is besmet met het coronavirus. De betogers had op het moment van het protest nog geen klachten en had dus geen anderen kunnen besmetten. Onduidelijk is of de bron van besmetting op de Dam ligt. Dat de demonstrant het coronavirus heeft, bleek uit een bron- en contactonderzoek van een ander persoon.

18 juni 2020: [Duizenden mensen minder in langdurige zorg.](#)

Door de coronacrisis maken 2.465 minder mensen gebruik van langdurige zorg. Veel mensen zijn overleden en het aantal nieuwe aanvragen is sterk gedaald. Vooral toen het kabinet het bezoek aan zorginstellingen aan banden legde, daalde het aantal. Tussen 9 maart en 24 mei zijn 5.200 meer mensen in de langdurige zorg overleden dan normaal. Twee keer zo hoog als voor de uitbraak.

19 juni 2020 's avonds: [WHO: Coronapandemie is aan het versnellen.](#)

De coronapandemie is aan het versnellen, waarschuwt Tedros Adhanom Ghebreyesus. De hoogste baas van de WHO meldt dat er donderdag in totaal 150.000 nieuwe besmettingen zijn gemeld.

Dossier Nederland Coronaland: juni 2020

20 juni 2020: [Nederland onderschatte het coronavirus.](#)

Ook Nederland onderschatte het coronavirus dat eind vorig jaar opdook in China. De illusie dat ons land goed voorbereid was leidde tot inschattingsfouten en fatale blinde vlekken. Dat blijkt uit ruim honderd gesprekken die het NRC voerde met tientallen betrokkenen.

20 juni 2020: [Ventilatoren mogen tijdens hittegolf niet aan in verzorgingshuizen vanwege corona.](#)

De hiterichtlijnen van gezondheidsdienst RIVM die nu in verband met het coronavirus gelden, maken het lastiger het hitteplan goed toe te passen. Zo wordt afgeraden om in gemeenschappelijke ruimtes van verpleeghuizen ventilatoren aan te zetten om verspreiding van het virus te voorkomen. Dit geeft problemen bij de verwachte hittegolf deze week. Want hitteperiodes zorgen elk jaar voor dodelijke slachtoffers. Vorig jaar juli vielen in een week 400 extra doden. De hitte treft vooral 80-plussers.

22 juni 2020: [RIVM: Voor het eerst sinds maart geen coronadoden in Nederland.](#)

Het aantal coronadoden is in de afgelopen 24 uur niet gestegen. Het zijn er nog steeds 6.090. Voor het eerst sinds begin maart heeft het RIVM in 24 uur tijd geen sterfgevallen doorgekregen.

22 juni 2020: [‘Coronavirus zal in toekomst waarschijnlijk milder worden’.](#)

In Italië zijn deskundigen stellig: het coronavirus neemt in kracht af. Infectioloog Matteo Bassetti sluit zelfs niet uit dat het virus uitsterft voordat er een vaccin is. “Zelfs patiënten van 80 of 90 jaar zitten nu rechtop in bed en ademen zonder hulp. Dezelfde patiënten zouden eerder na twee of drie dagen zijn gestorven,” zegt hij. Het virus is volgens hem veranderd van een agressieve tijger in een wilde kat. Volgens Paul Savelkoul, hoogleraar medische microbiologie aan de Universiteit van Maastricht, is het inderdaad mogelijk dat het virus in Italië gemuteerd is in een mildere variant. Maar dat betekent niet automatisch, dat wij daar in Nederland voordeel van hebben. “Het coronavirus is een waaijer aan verschillende mutaties. Het kan best zo zijn dat de regionale mutatie in Italië aan kracht afneemt, maar dat zegt niets over andere mutaties.”

Toch zou het de hoogleraar niet verbazen als het virus zich ook in Nederland muteert in een mildere variant. “Het is niet in het belang van het virus om te agressief te zijn. Dan sterft het virus zelf ook uit, omdat mensen die snel overlijden minder tijd en gelegenheid hebben om het over te dragen.” Savelkoul noemt als voorbeeld de SARS uitbraak, eind vorige eeuw. “Die was agressiever, maar die heeft het ook niet gehaald. Als iedere patiënt die wordt besmet doodgaat, is dat in het nadeel van het virus.” Want als een patiënt overlijdt, kan het virus logischerwijs niet meer door die persoon worden

Dossier Nederland Coronaland: juni 2020

doorgegeven. Wat we vaak zien gebeuren is dat het een soort verkoudheidsvirus wordt. Dat zou natuurlijk fijn zijn, maar heeft ook nadelen. Het betekent dat het virus milder zal worden, maar wel jaarlijks terugkomt om zelf te overleven”.

23 juni 2020: WHO waarschuwt: pandemie neemt niet af, maar versnelt nog steeds.

Wereldwijd zijn er meer dan 9 miljoen coronabesmettingen geregistreerd. De zwaarst getroffen landen zijn de VS en Brazilië. Hoewel in een aantal landen de maatregelen tegen het virus worden afgebouwd, waarschuwt algemeen directeur van de WHO, Tedros Adhanom Ghebreyesus, voor te veel optimisme. ‘Het heeft meer dan drie maanden geduurd alvorens het eerste miljoen besmettingen werd gesignaleerd. Het laatste miljoen kwam er in amper acht dagen’, zei hij. Dat bewijst dat de pandemie zich ‘blijft versnellen. De gevolgen zullen zich decennialang laten voelen.’

23 juni 2020: Deel zorgpersoneel wil ander beroep vanwege gebrek aan waardering.

Een groot deel van het zorgpersoneel denkt na over een andere baan. De reden is het gebrek aan waardering in de politiek. Aan een ledenpeiling deden 3.000 van de 40.000 leden aan mee. 39% zei over stoppen na te denken. Voorzitter Stella Salden: de uitkomst is schokkend. “Ze zijn terecht boos”. Het gaat niet alleen om een hoger salaris of een bonus. De zorgmedewerkers willen dat de politiek hen serieus neemt, dat er naar ze wordt geluisterd en dat zijzelf mogen meebeslissen over hun vak.

23 juni 2020: Coronavirus - Hugo de Jonge gelast nationaal poeponderzoek.

Minister van Volksgezondheid Hugo de Jonge vraagt RIVM alle 352 rioolwaterzuiveringsinstallaties in Nederland dagelijks te monitoren op de aanwezigheid van het coronavirus. Deze cijfers worden dan opgenomen in het al bestaande coronadashboard, zodat de verspreiding en eventuele oplevingen van het virus beter en in een vroeger stadium kunnen worden vastgesteld.

23 juni 2020: Coronadoden en relatie met tekort aan vitamine D.

Angstaanjagende grafiek laat zien hoe Covid-19-patiënten die in het ziekenhuis terechtkomen, vrijwel zeker zullen sterven als ze een vitamine D-tekort hebben. Indonesische onderzoekers analyseerden ziekenhuisgegevens van 780 personen die positief gereageerd hadden op de Corona-test. Hiervan had 23% een vitamine D-bloedspiegel lager dan 50 nmol/l. De resultaten lieten zien dat 98,9% van deze patiënten mét een vitamine D-tekort stierf (minder dan 50 nmol/l). Daarentegen stierf slechts 4,1% van de patiënten met een bloedspiegel groter dan 75 nmol/l.

Dossier Nederland Coronaland: juni 2020

24 juni 2020 's avonds: [Er mag meer, maar alles op anderhalve meter: de versoepelingen op een rij.](#)

Op de voorlopig laatste persconferentie over de coronacrisis heeft het kabinet nieuwe versoepelingen bekendgemaakt. Een regel blijft zoals hij is: houd anderhalve meter afstand. Rutte kwam ook direct met uitzonderingen. Zo hoeven jongeren tot 18 jaar onderling geen afstand te houden. Wel moeten ze op afstand blijven van volwassenen; kinderen tot 12 jaar hoeven dat niet te doen. Voor sporters, acteurs en andere contactberoepen komen ook uitzonderingen. Geen limiet voor aantal bezoekers van bijeenkomsten, als iedereen 1½ meter afstand houdt. Zo niet, maximaal 100 binnen, 250 buiten.

25 juni 2020: [Van Dissel: miljoen Nederlanders 'in aanraking geweest' met coronavirus.](#)

In Nederland zijn ongeveer 1 miljoen mensen in aanraking geweest met het coronavirus. Zij hebben antistoffen aangemaakt in hun lichaam, zei RIVM-kopstuk Jaap van Dissel tijdens een briefing in de Tweede Kamer. Van Dissel verwees daarbij naar een landelijk onderzoek van Sanquin waaruit blijkt dat 5,5% van de plasmadonoren 'tekenen' heeft dat zij geïnfecteerd zijn geweest met het virus.

25 juni 2020: [Duizend euro coronabonus voor zorgpersoneel.](#)

Medewerkers in de zorg krijgen een bonus van 1.000 euro netto. Dat heeft minister De Jonge bekendgemaakt. De bonus is bedoeld voor verpleegkundigen, verzorgenden en ondersteunend personeel, zoals schoonmakers, in alle sectoren van de zorg. Het geld gaat niet naar artsen. Het bedrag is een manier om de zorgsector te bedanken voor extra inspanningen tijdens de coronacrisis.

25 juni 2020 's avonds: [Van Dissel: Geen groot gevaar voor nieuwe corona-uitbraak.](#)

Zolang de overgrote meerderheid van de Nederlanders zich houdt aan de corona-maatregelen, is er niet direct een groot gevaar voor een nieuwe uitbraak, zegt Jaap van Dissel, directeur van het RIVM.

26 juni 2020: [Corona-beleid Marokko superieur aan dat van Nederland.](#)

Jaouad Zemmouri, een Marokkaanse wetenschapper en president van het industriële innovatiebedrijf Starklab in Frankrijk, is van mening dat 78% van de aan coronavirus gerelateerde sterfgevallen in Europa had kunnen worden voorkomen als Europese staten de chloroquine-strategie van Marokko hadden overgenomen. Het gebruik van chloroquine en zijn derivaten is volgens hem in Marokko levensreddend gebleken voor de COVID-19-patiënten in het land. De Wereldgezondheidsorganisatie

Dossier Nederland Coronaland: juni 2020

heeft op 17 juni aangekondigd dat hydroxychloroquine (HCQ) om effectieve COVID-19-behandeling te vinden, werd stopgezet” omdat de medicatie niet “leidt tot een vermindering van de mortaliteit van in het ziekenhuis opgenomen COVID -19 patiënten in vergelijking met standaardzorg.”

Echter, deze beslissing is niet “van toepassing op het gebruik of de evaluatie van hydroxychloroquine bij profylaxe vóór of na blootstelling bij patiënten die worden blootgesteld aan COVID-19”. Met andere woorden, HCQ kan geschikt zijn als preventieve behandeling of in de eerste fase van infectie. Dit sluit aan bij de positie van de Franse wetenschapper Didier Raoult, die volgens Zemmouri overduidelijk gemaakt heeft dat de antimalariamedicatie het meest effectief is bij de behandeling van COVID-19 wanneer het onmiddellijk na besmetting wordt gebruikt. Westerse studies waren gericht op de effectiviteit van HCQ in de ziekenhuisfase. Hydroxychloroquine is dan nutteloos, maar efficiënt in de eerste dagen van infectie. De kracht achter het herstelpercentage van 82,5% van Marokko en “laag sterftecijfer” van 2,1%. Te laat toedienen van de behandeling heeft in Europa duizenden levens gekost.

27 juni 2020: [Coronavirus al in maart 2019 in rioolwater van Barcelona.](#)

Onderzoekers van de Universidad de Barcelona zijn erachter gekomen dat het virus al in maart 2019, een jaar voordat de corona-crisis in Spanje begon, aanwezig was in het rioolwater. Het SARS-CoV-2 werd ontdekt op de Canarische Eilanden 9 maanden voor de eerste corona-uitbraak in Spanje.

30 juni 2020: [Nieuw griepvirus ontdekt: ‘Kan in potentie pandemie veroorzaken’.](#)

Chinese wetenschappers hebben een nieuwe variant van de griep ontdekt, een virus dat volgens hen “in potentie een pandemie kan veroorzaken”. Het virus is opgedoken bij varkens, kan overgedragen worden op mensen. Wetenschappers maken zich zorgen dat het virus dusdanig muteert dat het van mens op mens overgedragen kan worden en wereldwijd uitbreekt. Op varkensboerderijen hadden werknemers verhoogde waarden van het virus in hun bloed. De onderzoekers adviseren scherper toezicht op vooral mensen die in de varkensindustrie werken. Het nieuwe virus, met de naam G4 EA H1N1, lijkt op de Mexicaanse griep uit 2009 maar met enkele veranderingen.

De huidige griepvaccins lijken er vooralsnog niet tegen te beschermen. Maar vaccins kunnen indien nodig worden aangepast. Het is vooralsnog niet direct een probleem, maar het heeft er wel alle kenmerken van dat het zich heel makkelijk aan mensen kan aanpassen. Arjan Stegeman maakt zich niet direct zorgen om het nieuwe virus. Stegeman is hoogleraar aan de Universiteit Utrecht en vicevoorzitter van het zogeheten OMT-Z, dat de overheid adviseert over de risico's van het nieuwe coronavirus voor nertsenbedrijven. “Het virus dat nu beschreven wordt is een combinatie van een traditioneel varkensgriepvirus, het virus dat de Mexicaanse griep veroorzaakte en een ander griepvirus. We weten sinds de jaren 70 dat dit soort gecombineerde virussen in varkens circuleren. Sinds 2013 is het virus op grote schaal in China bij varkens aanwezig. Voor zover wij weten is er nooit

Dossier Nederland Coronaland: juni 2020

een pandemisch virus uit ontstaan.”